

Komitet Główny
Olimpiady Geograficznej

Polskie Towarzystwo Geograficzne

XLII OLIMPIADA GEOGRAFICZNA 2015/2016

www.olimpiadageograficzna.edu.pl

XLII OLIMPIADA GEOGRAFICZNA

2015/2016

Olimpiady przedmiotowe działają na podstawie „Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad” (Dziennik Ustaw RP nr 13 z dn. 18 II 2002 r., poz. 125).

W oparciu o wyniki konkursu na „Organizację i przeprowadzenie olimpiad w latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016”, Ministerstwo Edukacji Narodowej powierzyło organizację i przeprowadzenie trzech edycji Olimpiady Geograficznej w latach 2013–2016 Polskiemu Towarzystwu Geograficznemu.

SPIS TREŚCI

	I. INFORMACJE WSTĘPNE	4	
	II. REGULAMIN OGÓLNOPOLSKIEJ OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ	8	
	III. LITERATURA	22	
	IV. ORGANIZACJA ZAWODÓW	24	
	V. TERMINARZ ZAWODÓW	28	
	VI. TEMATY PRAC ZAWODÓW I STOPNIA	30	
	VII. ANKIETA	39	
	VIII. MIĘDZYNARODOWE ZAWODY GEOGRAFICZNE	40	
	IX. NAGRODY OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ	44	

I. INFORMACJE WSTĘPNE

Celem Olimpiady Geograficznej jest rozbudzenie wśród młodzieży szkolnej zainteresowania geografą, wykrywanie i rozwijanie uzdolnień, pobudzanie do twórczego myślenia, podnoszenie poziomu wiedzy geograficznej uczniów i umiejętności jej stosowania w działaniu praktycznym. Olimpiada służy też zapewnieniu doptywu odpowiednich kandydatów do szkół wyższych lepiej przygotowanych do studiów oraz wyłanianiu reprezentacji Polski na zawody Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej.

Olimpiadę przeprowadza Komitet Główny powołany przez Polskie Towarzystwo Geograficzne.

Prezydium Komitetu Głównego:

» Przewodniczący	dr hab. Zbigniew Podgórski, prof. UKW
» Wiceprzewodnicząca	prof. dr hab. Teresa Madeyska
» Koordynator projektu	mgr Małgorzata Sikorska
» Przewodniczący Komisji Zadań	prof. dr hab. Florian Plit
» Członek Prezydium	dr hab. Marek Barwiński, prof. UŁ
» Członek Prezydium	prof. dr hab. Bolesław Domański
» Sekretarz	mgr Joanna Uroda

Członkowie Komitetu Głównego:

mgr Anna Becker-Kulińska	dr Jolanta Rodzoś
dr hab. inż. Marek Doktor, prof. AGH	mgr Tomasz Sawicki
inż. Dorota Dorochołowicz	dr Ryszard Szczyński
dr Izabela Gołębiowska	dr Krystyna Szmigel
mgr Agnieszka Klimczewska	mgr Jakub Szmyd (<i>sekretarz Komisji Zadań</i>)
mgr Katarzyna Kot-Majewska	dr hab. Przemysław Śleszyński, prof. IGiPZ PAN
prof. dr hab. Piotr Migoń	prof. dr hab. Wiesław Ziąja
dr Mirosław Mularczyk	
dr hab. Jacek Paślawski, prof. UW	
dr hab. Joanna Plit, prof. IGiPZ PAN	

Członkowie Komitetu Głównego – przedstawiciele Komitetów Okręgowych:

prof. dr hab. Ryszard Borówka	prof. dr hab. Tadeusz Palmowski
prof. dr hab. Zbigniew Długosz	dr hab. Iwona Piotrowska, prof. UAM
dr hab. Adam Hibszer	dr hab. Jan Rodzik
dr hab. Elżbieta Jekatierynczuk-Rudczyk	dr Waldemar Sroka
mgr Jadwiga Kop	

Adres biura Komitetu Głównego:

02-732 Warszawa, ul. Podbięty 2
tel./fax: 22 843 7469

strona internetowa: www.olimpiadageograficzna.edu.pl

e-mail: biuro@olimpiadageograficzna.edu.pl

stałe dyżury: wtorki 14–18, czwartki 10–14

Zawody I stopnia są etapem szkolnym.

Za organizację i przeprowadzenie zawodów II stopnia odpowiedzialne są (powołane przez Komitet Główny) Komitety Okręgowe, działające w porozumieniu z Kuratoriami Oświaty.

Wszelkich informacji związanych z przebiegiem Olimpiady udzielają Sekretarze Komitetów Okręgowych.

Lp.	Siedziba Komitetu Okręgowego	Przewodniczący Komitetu Okręgowego	Sekretarz Komitetu Okręgowego	Województwa podlegające Komitetowi Okręgowemu
1	Białystok	dr hab. Elżbieta Jekatierynczuk-Rudczyk	mgr Małgorzata Błoszyńska	podlaskie
2	Gdańsk	dr Wojciech Portalski	mgr Jacek Niesyt	pomorskie
3	Kraków	prof. dr hab. Zbigniew Długosz	mgr Jerzy Desperak	małopolskie podkarpackie
4	Lublin	dr hab. Jan Rodzik	mgr Katarzyna Dobek	lubelskie
5	Łódź	dr Maria Adamczewska	mgr Elżbieta Buszkiewicz	łódzkie świętokrzyskie
6	Olsztyn	dr Marta Gwiaździńska-Goraj	mgr Grażyna Ziółkowska	warmińsko-mazurskie
7	Poznań	prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski	mgr Adrian Cierniak	wielkopolskie
8	Sosnowiec	dr hab. Adam Hibszer	mgr Elżbieta Markowiak	śląskie
9	Szczecin	prof. dr hab. Ryszard Borówka	inż. Bożena Kosińska	lubuskie zachodniopomorskie
10	Toruń	prof. dr hab. Renata Bednarek	dr Przemysław Charzyński	kujawsko-pomorskie
11	Warszawa	dr Maria Korotaj-Kokoszyczyńska	mgr Magdalena Dobrowolska	mazowieckie
12	Wrocław	dr hab. Zdzisław Jary, prof. UW	mgr Barbara Bierońska	dolnośląskie opolskie

K.O. z siedzibą w Białymstoku (obejmuje woj. podlaskie)
15-950 Białystok, ul. Świerkowa 20 B
Uniwersytet w Białymstoku, Instytut Biologii
Sekretarz: mgr Małgorzata Błoszyńska
tel. kom. 602 786 491
e-mail: bialystok@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Gdańsku (obejmuje woj. pomorskie)
80-952 Gdańsk, ul. Bażyńskiego 4 – bud. B
Uniwersytet Gdański, Katedra Geografii Ekonomicznej
Sekretarz: mgr Jacek Niesyt
tel. służb. 58 523 6576
e-mail: gdansk@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Krakowie (obejmuje woj. małopolskie i podkarpackie)
30-084 Kraków, ul. Podchorążych 2
Uniwersytet Pedagogiczny, Instytut Geografii
Sekretarz: mgr Jerzy Desperak
tel. kom. 504 412 111
e-mail: krakow@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Lublinie (obejmuje woj. lubelskie)
20-718 Lublin, al. Kraśnicka 2c,d
Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej
Sekretarz: mgr Katarzyna Dobek
tel. kom. 602 297 148
e-mail: lublin@olimpiadageograficzna.edu.pl
strona internetowa: <http://ptgeogr.umcs.lublin.pl/>

K.O. z siedzibą w Łodzi (obejmuje woj. łódzkie i świętokrzyskie)
90-139 Łódź, ul. Narutowicza 88
Uniwersytet Łódzki, Zakład Geologii
Sekretarz: mgr Elżbieta Buszkiewicz
tel. dom. 42 617 0512
tel. kom. 501 374 936
e-mail: lodz@olimpiadageograficzna.edu.pl
strona internetowa: <http://www.hydro.geo.uni.lodz.pl/>

K.O. z siedzibą w Olsztynie (obejmuje woj. warmińsko-mazurskie)
10-447 Olsztyn, ul. Głowackiego 17
Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
Sekretarz: mgr Grażyna Ziółkowska
tel. dom. 89 541 26 29
tel. kom. 501 049 582
e-mail: olsztyn@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Poznaniu (obejmuje woj. wielkopolskie)
61-680 Poznań, ul. Dziegielowa 27
Uniwersytet Adama Mickiewicza, Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych
Sekretarz: mgr Adrian Cierniak
tel. służb. 61 829 6150
e-mail: poznan@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Sosnowcu (obejmuje woj. śląskie)
41-200 Sosnowiec, ul. Będzińska 60
Uniwersytet Śląski, Wydział Nauk o Ziemi, pok. 1502
Sekretarz: mgr Elżbieta Markowiak
tel. 32 263 56 13, tel. kom. 500 475 105
e-mail: sosnowiec@olimpiadageograficzna.edu.pl
strona internetowa: <http://ptg.wnoz.us.edu.pl/>

K.O. z siedzibą w Szczecinie (obejmuje woj. lubuskie i zachodniopomorskie)
70-383 Szczecin, ul. Mickiewicza 18
Uniwersytet Szczeciński, Instytut Nauk o Morzu, Zakład Geologii i Paleogeografii
Sekretarz: inż. Bożena Kosińska
tel. służb. 91 444 2355, tel. kom. 601 780 030
e-mail: szczecin@olimpiadageograficzna.edu.pl
strona internetowa: <http://www.us.szcz.pl/ogin>

K.O. z siedzibą w Toruniu (obejmuje woj. kujawsko-pomorskie)
87-100 Toruń, ul. Lwowska 1
Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Wydział Nauk o Ziemi, Katedra Gleboznawstwa i Kształtowania Krajobrazu
Sekretarz: dr Przemysław Charzyński
tel. służb. 56 611 2625, tel. kom. 664 747 173, fax 56 611 2586
e-mail: torun@olimpiadageograficzna.edu.pl, strona internetowa: <https://sites.google.com/site/charzynskiprzemyslaw/home/olimpiada-geograficzna>

K.O. z siedzibą w Warszawie (obejmuje woj. mazowieckie)
00-927 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 30
Uniwersytet Warszawski, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych
Sekretarz: mgr Magdalena Dobrowolska
tel. kom. 532 112 673
e-mail: warszawa@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą we Wrocławiu (obejmuje woj. dolnośląskie i opolskie)
50-137 Wrocław, Plac Uniwersytecki 1
Uniwersytet Wrocławski, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego
Sekretarz: mgr Barbara Bierońska
tel. służb. 71 375 2288
e-mail: wroclaw@olimpiadageograficzna.edu.pl
strona internetowa: http://www.geogr.uni.wroc.pl/15_olimpiada_o1_onas.html/

II. REGULAMIN OGÓLNOPOLSKIEJ OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ

Olimpiada Geograficzna działa od roku szkolnego 1974/75. Od początku działalności Olimpiady Geograficznej jej głównymi celami są:

- rozbudzanie wśród młodzieży szkolnej zainteresowania geografią i naukami geograficznymi,
- wykrywanie i rozwijanie uzdolnień,
- pobudzanie do twórczego myślenia,
- podnoszenie poziomu wiedzy geograficznej uczniów i umiejętności jej zastosowania w działaniu praktycznym.

Ponadto celami olimpiady są:

- wyłanianie uczniów - zawodników na zawody i olimpiady międzynarodowe,
- zapewnianie doptywu lepiej przygotowanych do studiów kandydatów do szkół wyższych,
- podnoszenie poziomu nauczania oraz popularyzacja nowych osiągnięć naukowych wśród nauczycieli pracujących z uczniem zdolnym.

Olimpiada Geograficzna działa na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. 2002 r. Nr 13 poz. 125 z późn. zm.).

8

Komitet Główny Olimpiady Geograficznej ma siedzibę w Warszawie:
ul. Podbipięty 2, 02-732 Warszawa, tel./fax 22 843 7469,
e-mail: biuro@olimpiadageograficzna.edu.pl,
strona internetowa: www.olimpiadageograficzna.edu.pl

Olimpiada Geograficzna jest finansowana ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej, ze środków własnych oraz pozyskanych od sponsorów.

Rozdział I – Olimpiada i jej organizator

§1. Prawa i obowiązki Organizatora

- 1.1. Organizatorem Olimpiady jest Polskie Towarzystwo Geograficzne. Do realizacji Olimpiady Geograficznej Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Geograficznego powołuje Komitet Główny Olimpiady Geograficznej, składający się z członków Towarzystwa oraz innych osób, legitymujących się wiedzą i doświadczeniem potrzebnym do prawidłowej realizacji zadania.
- 1.2. Zadaniem Polskiego Towarzystwa Geograficznego jest:
 - a. powołanie Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej;

- b. zatwierdzenie struktury organizacyjnej i regulaminu działania Komitetu;
 - c. rozstrzygnięcie kwestii spornych dotyczących pracy Komitetu, za wyjątkiem odwołań w związku z przeprowadzaną Olimpiadą;
 - d. wspieranie Komitetu Głównego w organizowaniu Olimpiady i pozyskiwaniu sponsorów;
 - e. prowadzenie działań promocyjnych upowszechniających Olimpiadę Geograficzną.
- 1.3. Zadaniem Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej jest:
 - a. organizowanie krajowych zawodów Olimpiady Geograficznej;
 - b. wyłanianie uczniów na międzynarodowe zawody i olimpiady geograficzne;
 - c. pozyskiwanie sponsorów i darczyńców;
 - d. prowadzenie rozliczeń finansowych;
 - e. składanie sprawozdań merytorycznych i finansowych do MEN;
 - f. działania promocyjne upowszechniające Olimpiadę Geograficzną;
 - g. współpraca z Komisją Edukacji oraz Grupą Zadaniową ds. Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej przy Międzynarodowej Unii Geograficznej.
 - 1.4. Polskie Towarzystwo Geograficzne ma prawo do:
 - a. reprezentowania Olimpiady na zewnątrz;
 - b. powierzenia przeprowadzenia Olimpiady Komitetowi Głównemu Olimpiady Geograficznej;
 - c. rozstrzygnięcia sporów w sprawach dotyczących Olimpiady, za wyjątkiem odwołań w związku z przeprowadzaną Olimpiadą;
 - d. nawiązywania współpracy z partnerami zewnętrznymi (w tym m.in. sponsorami);
 - e. powoływania i, w uzasadnionych przypadkach, odwoływania członków Komitetu Głównego.

Szczegółowe prawa dotyczące przeprowadzenia zawodów przysługują Komitetowi Głównemu Olimpiady Geograficznej jako bezpośredniemu organizatorowi Olimpiady (par. 2 regulaminu).

§2. Struktura organizacyjna olimpiady

- 2.1. Olimpiadę przeprowadza Komitet Główny Olimpiady Geograficznej oraz Komitety Okręgowe powołane przez Komitet Główny i działające w porozumieniu z Kuratoriami Oświaty. Wykaz Komitetów Okręgowych wraz z zasięgiem terytorialnym ich działania i danymi adresowymi jest zamieszczony na stronie internetowej Olimpiady.
- 2.2. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej
 - a. Komitet Główny powoływany jest przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Aktualny skład Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej zamieszczany jest na stronie internetowej Olimpiady;
 - b. Komitet Główny pracuje w składzie prezydium oraz w składzie plenarnym;
 - c. w skład Komitetu Głównego mogą wchodzić członkowie PTG lub inne osoby - pracownicy nauki Polskiej Akademii Nauk, uniwersytetów i innych wyższych uczelni zainteresowanych naukami geograficznymi, dydaktycy, osoby o dużym doświadczeniu organizacyjnym i administracyjnym, nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych oraz nauczyciele gimnazjów;

- d. Komitet Główny składa się z nie więcej niż 35 członków, w tym przewodniczących lub przedstawicieli komitetów okręgowych;
- e. Komitet Główny w głosowaniu tajnym wyłania ze swego składu przewodniczącego oraz w sposób jawny powołuje członków prezydium liczącego nie więcej niż 7 osób. Aktualny skład prezydium zamieszczany jest na stronie internetowej Olimpiady;
- f. do zadań Komitetu Głównego należy przygotowanie i przeprowadzenie kolejnych etapów Olimpiady Geograficznej zgodnie z regulaminem, a w szczególności:
 - i. organizacja sieci okręgów i współpraca z sekretarzami Komitetów Okręgowych;
 - ii. przygotowanie zadań na poszczególne etapy Olimpiady z wyjątkiem pierwszej części etapu szkolnego;
 - iii. prowadzenie dokumentacji zawodów;
 - iv. ogłaszanie na stronie internetowej tematów prac drugiej części etapu szkolnego wraz ze wskazaniem do ich wykonania;
 - v. wydawanie instrukcji do sprawdzania i oceniania prac etapu szkolnego przez komisje szkolne i Komitety Okręgowe (podczas weryfikacji) ;
 - vi. zachowanie tajności zadań II i III etapu zawodów;
 - vii. zapewnienie odpowiednich środków do realizacji zawodów, w tym pozyskiwanie sponsorów i darczyńców;
 - viii. zamieszczanie na stronie internetowej informacji niezbędnych dla uczestników zawodów poszczególnych etapów;
 - ix. zapewnienie warunków logistycznych do przeprowadzenia zawodów finałowych;
 - x. organizacja przebiegu i przeprowadzenie finału oraz jego uroczystego zakończenia;
 - xi. prowadzenie rozliczeń finansowych;
 - xii. rozpatrywanie odwołań zawodników związanych z II i III etapem o których mowa w § 6;
 - xiii. składanie sprawozdań merytorycznych i finansowych do MEN;
 - xiv. przechowywanie dokumentacji zawodów II i III stopnia zgodnie z zasadami archiwizowania;
- g. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej jako bezpośredni wykonawca zadania ma prawo do:
 - i. powoływania spośród członków Komitetu zespołów do realizacji konkretnych celów, w tym Komisji Zadań, która wybiera autorów, przygotowuje zadania i organizuje ich recenzowanie;
 - ii. zatwierdzania składów Komitetów Okręgowych;
 - iii. podejmowania decyzji dotyczących zasad kwalifikowania uczestników zawodów do II etapu na podstawie osiągniętych wyników;
 - iv. weryfikacji oceny testów pisemnych II etapu;
 - v. kwalifikowania najlepszych w całej Polsce zawodników II etapu do zawodów finałowych;
 - vi. powoływania jurorów zawodów III etapu;
 - vii. przyznawania tytułu finalisty oraz tytułu laureata Olimpiady Geograficznej;
 - viii. unieważnienia lub nakazania powtórzenia zawodów w przypadku stwierdzenia istotnych nieprawidłowości, np. istotnego naruszenia regulaminu zawodów, złamania zasady tajności;

- ix. wykluczenia z udziału w zawodach uczestników łamiących regulamin Olimpiady;
- x. rozpatrywania odwołań i rozstrzygania sporów związanych z przebiegiem Olimpiady;
- xi. Komitet Główny może wydawać zawodnikom dyplomy, przyznać nagrody, ponadto może ustanowić i nadać odznakę lub medal Olimpiady;
- xii. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej ma wyłączne prawo do przyznawania honorowej „Odznaki imienia Pani Profesor Anny Dylkowej”.

2.3. Komitety Okręgowe

- a. Komitety Okręgowe Olimpiady Geograficznej powołuje Komitet Główny, dbając o to, by w ich składzie znaleźli się pracownicy wyższych uczelni z terenu działania danego komitetu, dydaktycy, doradcy metodyczni oraz osoby z doświadczeniem organizacyjnym, nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych oraz nauczyciele gimnazjów.
- b. Komitety Okręgowe Olimpiady Geograficznej przeprowadzają zawody II stopnia, w tym w szczególności:
 - i. kwalifikują najlepsze prace I etapu i na tej podstawie wyłaniają uczestników części pisemnej zawodów II stopnia;
 - ii. powołują jury zawodów II stopnia;
 - iii. ogłaszają wyniki kwalifikacji do części pisemnej II etapu;
 - iv. odpowiadają za zachowanie tajności zadań II etapu po otrzymaniu ich od Komitetu Głównego;
 - v. zapewniają logistykę niezbędną do przeprowadzenia zawodów II stopnia, po uzgodnieniu warunków przeprowadzenia zawodów z Komitetem Głównym;
 - vi. przeprowadzają zawody wg opracowanej przez Komitet Główny instrukcji;
 - vii. kwalifikują najlepszych uczestników zawodów pisemnych do zawodów ustnych II stopnia zgodnie z opracowanymi przez Komitet Główny zasadami;
 - viii. ogłaszają wyniki uzyskane przez zawodników oraz upubliczniają prawidłowe odpowiedzi;
 - ix. przekazują prace pisemne uczestników części ustnej zawodów II etapu do weryfikacji przez Komitet Główny;
 - x. przechowują prace uczniów niezakwalifikowanych do części ustnej zawodów II etapu do końca danej edycji olimpiady;
 - xi. sporządzają dokumentację merytoryczną zawodów oraz rozliczenie i dokumentację finansową zawodów II stopnia i przekazują je do Komitetu Głównego w terminach określonych przez Komitet Główny;
- c. Ponadto, Komitety Okręgowe Olimpiady Geograficznej:
 - i. współpracują ze szkołami i nauczycielami geografii na obszarze swojej działalności w celu upowszechnienia Olimpiady;
 - ii. nadzorują przebieg etapu szkolnego i sporządzają zestawienia zbiorcze z przebiegu etapu szkolnego na terenie działalności Komitetu Okręgowego.

2.4. Komisje Szkolne

- a. Dyrektorzy szkół powołują Komisje Szkolne do przeprowadzenia zawodów I etapu;
- b. w skład Komisji Szkolnych wchodzi minimum 3 osoby, w tym dyrektor szkoły, w której przeprowadzane są zawody, lub jego zastępca oraz nauczyciele geografii lub przedmiotów pokrewnych. Dopuszcza się możliwość powstawania komisji międzyszkolnych;

- c. jeżeli w macierzystej szkole ucznia nie organizuje się danych zawodów, uczeń może do nich przystąpić w szkole wskazanej przez Komitet Okręgowy;
- d. Komisje Szkolne odpowiedzialne są za przeprowadzenie zawodów I stopnia, w tym w szczególności:
 - i. dokonanie prekwalfikacji uczniów do pisania pracy I stopnia w drodze testu lub rozmowy ustnej;
 - ii. zgłoszenie do macierzystego Komitetu Okręgowego danych uczniów zainteresowanych udziałem w Olimpiadzie Geograficznej;
 - iii. ocenę prac I stopnia przygotowanych przez uczniów, zgodnie z kryteriami opracowanymi przez Komitet Główny, w wyznaczonym przez Komitet Główny terminie;
 - iv. ogłoszenie wyników zawodów I stopnia;
 - v. przekazanie protokołu z zawodów I stopnia do macierzystego Komitetu Okręgowego wraz z pracami uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia.

Rozdział II – Organizacja olimpiady

§3. Uczestnicy olimpiady

12

- 3.1. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. 2002 r. nr 13 poz. 125 z późn. zm.) olimpiada jest przeznaczona dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych: liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, techników, uzupełniających liceów ogólnokształcących i techników uzupełniających oraz dla uczniów ponadpodstawowych szkół średnich, ogólnokształcących i zawodowych, dających możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, z każdego przedmiotu ogólnokształcącego.
- 3.2. W olimpiadzie mogą również uczestniczyć – za zgodą komitetów okręgowych – laureaci konkursów przedmiotowych z geografii, rekomendowani przez komisje konkursowe, o których mowa w §4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. RP Nr 13 poz. 125) oraz uczniowie gimnazjów, zasadniczych szkół zawodowych i szkół zasadniczych – realizujący indywidualny program lub tok nauki, rekomendowani przez szkoły.
- 3.3. By wziąć udział w Olimpiadzie Geograficznej uczeń powinien zgłosić się do nauczyciela geografii w macierzystej szkole. Jeżeli w jego szkole nie organizuje się danych zawodów, uczeń powinien zgłosić się do właściwego terytorialnie Komitetu Okręgowego, który wskaże szkołę organizującą zawody I stopnia.
- 3.4. Uczestników zawodów obowiązuje znajomość materiału obejmującego i poszerzającego treści podstawy programowej dla przedmiotu geografia, przewidzianego w ramowym planie nauczania oraz umiejętność wykorzystania obserwacji, literatury, materiałów kartograficznych, statystycznych itp., umiejętność formułowania wniosków, posługiwania się terminologią naukową.

- 3.5. Uczestnicy zawodów olimpijskich zobowiązani są do:
 - a. wykonywania zadań odpowiedniego etapu zawodów;
 - b. przestrzegania regulaminu zawodów i terminarza;
 - c. godnego i właściwego zachowania w czasie zawodów, tj. w szczególności nie używanie alkoholu, tytoniu, środków odurzających (w przypadku naruszenia tego punktu uczestnicy mogą zostać zdyskwalifikowani, a uzyskane nagrody i przywileje mogą zostać odebrane decyzją Komitetu Okręgowego lub Komitetu Głównego);
 - d. informowania organizatora odpowiedniego etapu zawodów (Komisja Szkolna, Komitet Okręgowy, Komitet Główny) o istotnych kwestiach związanych z udziałem w Olimpiadzie – zwłaszcza w nagłych wypadkach;
 - e. dopełnienia formalności, o których są informowani przez organizatora odpowiedniego etapu zawodów.
- 3.6. Uczestnicy mają prawo do:
 - a. otrzymania zaświadczenia o udziale w zawodach olimpijskich wydawanych przez komisję lub komitet organizujący dany etap zawodów;
 - b. korzystania z przywilejów ustanawianych przez senaty wyższych uczelni;
 - c. zakwaterowania, wyżywienia i zwrotu kosztów przejazdu na II i III etap zawodów według najniższych stawek, z uwzględnieniem dostępnych ulg ustawowych i handlowych;
 - d. zwolnienia z zajęć szkolnych na czas zawodów, o ile odrębne przepisy to dopuszczają;
 - e. składania odwołań od decyzji jury zgodnie z par. 6 niniejszego regulaminu.

§4. Organizacja zawodów

- 4.1. Zawody Olimpiady Geograficznej mają charakter indywidualny, udział w Olimpiadzie jest dobrowolny.
- 4.2. Za całość przeprowadzenia zawodów odpowiada Komitet Główny Olimpiady Geograficznej.
- 4.3. Komitet Główny określa terminy dla każdej edycji olimpiady i ogłasza je na stronie internetowej Olimpiady Geograficznej.
- 4.4. Zawody indywidualne są trójstopniowe. Ocena zawodników na każdym etapie jest niezależna. Na wyniki zawodów okręgowych nie wpływa suma punktów zdobyta w I etapie zawodów, na wyniki zawodów finałowych nie wpływają wyniki I oraz II etapu zawodów.
 - a. Zawody I stopnia (szkolne)
 - i. zawody I stopnia organizowane są w szkołach przez Komisje Szkolne;
 - ii. w zawodach I stopnia wymagany jest poziom wiedzy wystarczającej do uzyskania oceny bardzo dobrej na zakończenie nauki szkolnej;
 - iii. etap szkolny polega na sprawdzeniu wiedzy i umiejętności uczniów przez Komisję Szkolną. Etap wstępny przeprowadza się nie później niż do końca września każdego roku. Dopuszcza się formy rozmowy kwalifikacyjnej lub sprawdzianu pisemnego opracowanego przez Komisję Szkolną (do wyboru przez Komisję Szkolną);

- iv. Komisje Szkolne mają obowiązek do 30 września każdego roku przesać do Komitetów Okręgowych zgłoszenia uczniów do etapu szkolnego według wzoru zamieszczonego na stronie internetowej Olimpiady Geograficznej;
 - v. uczniowie, którzy pomyślnie przeszli etap wstępny sprawdzenia wiedzy i umiejętności samodzielnie wykonują pracę pisemną na jeden z tematów danej edycji Olimpiady, opartą na własnych obserwacjach i pomiarach oraz/lub studium literatury. Uczniowie mogą korzystać z konsultacji nauczyciela/opiekuna pracy, szczególnie w zakresie metod pracy;
 - vi. tematy prac każdej edycji Olimpiady ogłaszane są przez Komitet Główny;
 - vii. szczegółowe wytyczne do przygotowania prac I etapu Komitet Główny publikuje na swojej stronie internetowej;
 - viii. uczniowie mają obowiązek terminowo przekazać do oceny Komisjom Szkolnym gotowe prace w formie wydruku oraz w formie elektronicznej. Termin oddania prac jest określany przez Komitet Główny dla danej edycji Olimpiady i zamieszczany na stronie internetowej Olimpiady w poprzedzającym roku szkolnym;
 - ix. Komitet Główny do 31 października publikuje na stronie internetowej Kartę Oceny Pracy. Wypełniona przez Komisję Szkolną karta jest podstawą kwalifikacji ucznia do drugiego etapu;
 - x. prace ocenia Komisja Szkolna według instrukcji Komitetu Głównego. Autorzy prac, które uzyskały co najmniej 75% punktów możliwych do zdobycia, są kwalifikowani do zawodów II stopnia;
 - xi. Komisje Szkolne mają obowiązek ogłosić wyniki I etapu oraz przesać do Komitetów Okręgowych prace (w formie wydruku oraz elektronicznej) uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia (okręgowych) wraz z Kartami Oceny Pracy podpisanymi przez przewodniczącego Komisji Szkolnej;
 - xii. dokumentację zawodów I stopnia stanowi protokół sporządzany przez Komisję Szkolną zgodnie z wzorem udostępnionym przez Komitet Główny;
 - xiii. Przewodniczący Komisji Szkolnej przesyła, na adres e-mail właściwego Komitetu Okręgowego, protokół zawodów szkolnych w wersji elektronicznej. Formularze protokołów zamieszczane są na stronie internetowej Olimpiady;
 - xiv. wraz z przesyłaną przez Komisję Szkolną do Komitetu Okręgowego pracą, należy załączyć zgodę ucznia (oraz rodzica lub opiekuna prawnego w przypadku uczniów niepełnoletnich) na gromadzenie i przetwarzanie danych osobowych przez Komitety Okręgowe i Komitet Główny Olimpiady Geograficznej dla celów postępowania kwalifikacyjnego i dokumentowania przebiegu zawodów Olimpiady Geograficznej, a także na publikowanie wyników zawodów, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 29 VIII 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 1997 r. nr 133 poz. 883 z późniejszymi zmianami), zgodnego ze wzorem zamieszczonym na stronie internetowej Olimpiady.
- b. Zawody II stopnia (okręgowe)
- i. zawody II stopnia odbywają się w lutym, w terminie uzgodnionym z MEN w ciągu 2 dni, w warunkach kontrolowanej samodzielności;

- ii. w zawodach II stopnia wymagany jest poziom wiedzy niezbędny do uzyskania oceny celującej na zakończenie nauki przedmiotu. Wykaz sugerowanej literatury zamieszczony jest w załączniku, przy czym zakres pytań zawodów II stopnia nie ogranicza się do proponowanej literatury;
- iii. zawody II stopnia są przeprowadzane przez Komitety Okręgowe według opracowanej przez Komitet Główny instrukcji;
- iv. zawody II stopnia składają się z trzech części: weryfikacji nadesłanych prac I stopnia, części pisemnej oraz części ustnej;
- v. pierwszą częścią zawodów II stopnia jest weryfikacja ocen prac pisemnych przez Komitety Okręgowe i ujednoczenie oceny w skali krajowej na podstawie ustalonej przez Komitet Główny punktacji minimalnej;
- vi. w celu ujednoczenia sposobu stosowania poszczególnych kryteriów, prace nadesłane przez Komisje Szkolne są ponownie sprawdzane przez Komitety Okręgowe według Karty Oceny Pracy;
- vii. Komitety Okręgowe kwalifikują do części pisemnej zawodów tych uczniów, których prace po weryfikacji osiągnęły ustalony przez Komitet Główny próg punktowy;
- viii. listę uczniów zakwalifikowanych do części pisemnej wraz z informacją o miejscu i terminie przeprowadzania części pisemnej i ustnej zawodów II stopnia, Komitety Okręgowe zamieszczają do 20 grudnia na własnych stronach internetowych lub na stronie internetowej Komitetu Głównego;
- ix. Komitety Okręgowe rozpatrują ew. odwołania od punktacji przyznanej w ramach weryfikacji oceny pracy;
- x. w części pisemnej Uczestnicy rozwiązują test składający się z pytań otwartych i zamkniętych, w części ustnej – odpowiadają na pytania quizu multimedialnego oraz przedstawiają przed jury wypowiedź ustną na zadany temat;
- xi. zadania oceniane są przez jury zawodów II stopnia. W części pisemnej oraz quizie multimedialnym zadania oceniane są niezależnie przez 2 jurorów;
- xii. zawodnicy dopuszczeni do zawodów pisemnych II stopnia przesyłają do 15 stycznia do Komitetu Okręgowego ankietę osobową. Wzór ankiety jest zamieszczony na stronie internetowej Komitetu Głównego;
- xiii. wyniki zawodów II stopnia są zatwierdzane przez przewodniczącego jury i przewodniczącego Komitetu Okręgowego, który prowadzi zawody;
- xiv. Komitety Okręgowe ogłaszają wyniki zawodów pisemnych. Informację o dopuszczeniu do zawodów ustnych oraz wyniki zawodów ustnych w miejscu organizacji zawodów lub na stronie internetowej do końca dnia przeprowadzenia części pisemnej zawodów;
- xv. Komitety Okręgowe kwalifikują do zawodów ustnych od 20% do 30% najlepszych uczestników zawodów pisemnych, którzy równocześnie spełnili ustalone przez Komitet Główny kryterium minimalnej liczby punktów (sumarycznej i z każdej części zawodów pisemnych);
- xvi. oceny wypowiedzi ustnej dokonuje jury; jego członkowie oceniają wypowiedzi indywidualnie. Wypowiedź ustna jest oceniana niezależnie przez 4 jurorów. Członkowie jury mogą zadawać uczniom dodatkowe pytania. Część ustna zawodów jest otwarta dla publiczności;

- xvii. Komitety Okręgowe ogłaszają wyniki całościowe zawodów II etapu w miejscu organizacji zawodów lub na stronie internetowej w dniu przeprowadzenia części ustnej zawodów. Jednocześnie informują uczestników, że prace pisemne zawodników startujących w części ustnej zawodów II stopnia są weryfikowane w celu ujednoczenia sposobu oceny prac w skali kraju przez Komitet Główny, który na tej podstawie kwalifikuje najlepszych w całej Polsce zawodników na zawody finałowe;
- xviii. podczas zawodów II etapu uczniowie nie mogą korzystać z żadnych pomocy naukowych, telefonów komórkowych, komputerów itp. ani korzystać z pomocy innych uczestników, poza każdorazowo ściśle określonymi przypadkami;
- xix. Komitet Okręgowy może wyrazić zgodę na udział w zawodach II stopnia ucznia, który został dopuszczony w poprzednim roku do zawodów II stopnia, ale z ważnych powodów nie wziął w nich udziału, pod warunkiem, że udokumentowany wniosek ucznia wpłynął nie później niż w ciągu 14 dni po zawodach, w których uczeń nie mógł wziąć udziału. Komitet Okręgowy, po rozpatrzeniu wszystkich wniosków przekazuje odpowiednią informację do Komitetu Głównego;
- xx. dokumentację zawodów II stopnia stanowią: protokół z weryfikacji prac I stopnia sporządzany przez Komitet Okręgowy zgodnie z wzorem udostępnionym przez Komitet Główny, protokół z zawodów pisemnych i ustnych II stopnia sporządzany przez Komitet Okręgowy zgodnie z wzorem udostępnionym przez Komitet Główny oraz protokoły komisji weryfikującej prace uczniów uczestniczących w zawodach ustnych II stopnia powoływanej przez Komitet Główny.
- c. Zawody III stopnia (zawody centralne)
- zawody centralne organizowane są przez Komitet Główny Olimpiady Geograficznej;
 - zawody odbywają się w kwietniu, w terminie uzgodnionym z MEN w ciągu 4 dni, w warunkach kontrolowanej samodzielności;
 - w zawodach III stopnia jest wymagany poziom wiedzy i umiejętności wykraczający poza ten, który jest niezbędny do uzyskania najwyższej oceny na egzaminie maturalnym w wersji rozszerzonej. Wskazana jest też znajomość bieżących wydarzeń społeczno-politycznych i zjawisk przyrodniczych w Polsce i na świecie. Wykaz sugerowanej literatury zamieszczony w załączniku, przy czym zakres pytań zawodów III stopnia nie ogranicza się do proponowanej literatury;
 - prawo do przystąpienia do zawodów III stopnia przysługuje uczniom, którzy w danym roku zostali dopuszczeni do tych zawodów przez Komitet Główny na podstawie wyników zawodów II stopnia (90-125 zawodników, którzy uzyskali najlepsze wyniki w skali kraju, pod warunkiem, że jednocześnie uzyskali oni co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia podczas zawodów II stopnia) oraz tych uczniów, którzy nabyli to uprawnienie w poprzednim roku, a nie wystartowali z powodów losowych lub udziału w innej Olimpiadzie, na podstawie decyzji wydanej przez Komitet Główny;
- zawody III stopnia składają się z części pisemnej, obowiązkowych zajęć terenowych oraz części ustnej (składającej się z quizu multimedialnego oraz wypowiedzi ustnej);
 - w części pisemnej uczestnicy rozwiązują zadania na które składają się pytania otwarte i testy wyboru, a w części ustnej – odpowiadają na pytania quizu multimedialnego oraz przedstawiają przed jury wypowiedź ustną na zadany temat. W części pisemnej oraz quizie multimedialnym zadania oceniane są niezależnie przez 2 jurorów. Wypowiedź ustna jest oceniana niezależnie przez 4 jurorów;
 - tytuł finalisty może otrzymać zawodnik, który w części pisemnej zawodów III etapu uzyskał co najmniej 50% punktów liczonych ze średniej wyników uzyskanych przez trzech najlepszych zawodników tej części zawodów;
 - Komitet Główny na podstawie wyników zawodów pisemnych III etapu podejmuje decyzję o dopuszczeniu od 15 do 25 % najlepszych zawodników do ustnej części zawodów i po rozkodowaniu prac ogłasza decyzję o zakwalifikowanie najlepszych finalistów do dalszej części zawodów;
 - warunkiem koniecznym dopuszczenia do części ustnej zawodów jest udział we wszystkich elementach zawodów;
 - Komitet Główny na podstawie wyników zawodów ustnych podejmuje decyzję o przyznaniu lub odmowie przyznania uczestnikom zawodów tytułu laureata. W przypadku nieprzyznania tytułu laureata uczestnik części ustnej utrzymuje tytuł finalisty;
 - Komitet Główny wydaje finalistom i laureatom zaświadczenia według wzoru określonego w załączniku do obowiązującego aktu wykonawczego regulującego funkcjonowanie olimpiad;
 - wyniki wszystkich części zawodów III stopnia są zatwierdzane przez Komitet Główny;
 - jeżeli uczeń zakwalifikowany do zawodów III stopnia z ważnych powodów losowych nie może wziąć udziału w tych zawodach, Komitet Główny może w uzasadnionych przypadkach wyrazić zgodę na udział tego ucznia w zawodach III stopnia w roku następnym;
 - dokumentację zawodów III stopnia stanowi protokół zawodów sporządzany przez Komitet Główny.
- 4.5. Drużynowy konkurs terenowy
- podczas zawodów finałowych organizowany jest dodatkowy konkurs terenowy o charakterze drużynowym;
 - wszyscy uczniowie uczestniczący w zawodach finałowych obowiązkowo uczestniczą w drużynowym konkursie terenowym;
 - uczniowie w drużynach kilkuosobowych wykonują zadanie terenowe przygotowane przez Komitet Główny;
 - wyniki zawodów drużynowych nie są wliczane do punktacji indywidualnej;
 - drużyny wyłaniane są na podstawie losowania.

§5. Przepisy szczegółowe

- 5.1. Uczniowie z dysleksją mają obowiązek przedstawić stosowne zaświadczenie przed częścią pisemną zawodów odpowiednio II lub III stopnia.
- 5.2. Organizator dołoży starań, aby w miarę możliwości w danych warunkach organizować zawody w taki sposób i w takich miejscach, by nie wykluczały udziału osób niepełnosprawnych (dążenie do organizacji zawodów w pomieszczeniach łatwo dostępnych, organizacja noclegu w miejscu dostępnym), przy czym możliwość udziału w zajęciach terenowych uzależniona będzie każdorazowo od stopnia niepełnosprawności uczestnika zawodów. Niepełnosprawny uczestnik zobowiązany jest do poinformowania organizatora o stopniu niepełnosprawności niezwłocznie po zakwalifikowaniu do zawodów pisemnych odpowiednio II lub III stopnia w celu potwierdzenia możliwości zapewnienia odpowiednich warunków przeprowadzenia zawodów.
- 5.3. W przypadku pokrywania się terminu zawodów olimpiad, w których dany uczeń bierze udział, zobowiązany on jest do poinformowania Komitetu Okręgowego/Głównego o zaistniałym fakcie w celu uzgodnienia możliwości startu w Olimpiadzie Geograficznej i innej olimpiadzie tylko i wyłącznie, gdy informację o uczestnictwie w innych olimpiadach umieścił w ankiecie osobowej. Jeżeli w określonej sytuacji istnieje możliwość przeprowadzenia danej części zawodów z zachowaniem zasady tajności, Komitet Główny podejmuje decyzję pozytywną i w przypadku zawodów II stopnia wysyła swego obserwatora. W przeciwnym przypadku uczniowi przysługuje prawo do przeniesienia startu na rok kolejny tak jak w przypadku nieobecności na zawodach z ważnych powodów losowych, zgodnie z punktami 4.4.b.xix. oraz 4.4.c.xiii.
- 5.4. Prace ucznia na etapie zawodów I stopnia oraz pisemnej ich weryfikacji podczas II etapu mogą zostać zdyskwalifikowane, jeżeli jury stwierdzi, że są plagiatem.
- 5.5. W przypadku nieregulaminowego zachowania w czasie zawodów pisemnych II i III etapu jurorzy dyżurujący na sali mają prawo do dyskwalifikacji ucznia.
- 5.6. W przypadku rażącego naruszenia regulaminu Olimpiady lub uczniowskiego zawodnik może zostać zdyskwalifikowany, a uzyskane tytuły, nagrody i przywileje mogą zostać odebrane decyzją Komitetu Okręgowego lub Komitetu Głównego.
- 5.7. Warunkiem przystąpienia do zawodów Olimpiady Geograficznej jest zaznajomienie się i zaakceptowanie regulaminu.

§6. Tryb odwoławczy

- 6.1. Uczestnik, który uważa, że wynik, jaki uzyskał w czasie zawodów, nie odzwierciedla poziomu jego odpowiedzi lub zawody były prowadzone z naruszeniem regulaminu, ma prawo złożenia odwołania. Odwołanie takie musi być złożone w sposób pisemny, z podaniem konkretnych zastrzeżeń dotyczących decyzji Jury.
- 6.2. Odwołania od decyzji dotyczącej kwalifikacji do udziału w zawodach pisemnych II i III etapu uczeń składa w terminie do 5 dni roboczych od ogłoszenia listy zakwalifikowanych odpowiednio do przewodniczącego Komitetu Okręgowego lub Głównego (decyduje data stempla pocztowego).

- 6.3. Odwołanie od decyzji Komisji/Jury dotyczącej oceny części pisemnej składa się w czasie trwania zawodów po ogłoszeniu wyników zawodów danego etapu i upublicznieniu poprawnych odpowiedzi - w przypadku etapu II do Przewodniczącego Jury zawodów II stopnia, etapu III do Przewodniczącego Jury zawodów III stopnia.
- 6.4. Odwołanie od decyzji dotyczącej kwalifikacji składa się na piśmie, przesyłając listem poleconym na adres odpowiedniego Komitetu Olimpiady Geograficznej lub osobiście w siedzibie Komitetu. Odwołanie takie powinno również zostać przekazane na adres e-mailowy danego Komitetu. Odwołanie powinno zawierać możliwie szczegółowy opis okoliczności oraz dane kontaktowe. Odwołania dotyczące kwalifikacji do II etapu rozpatruje Przewodniczący Komitetu Okręgowego udzielając odpowiedzi w terminie do 14 dni od daty otrzymania odwołania. W przypadku zasadności odwołania zawodnik zostaje zakwalifikowany do zawodów II stopnia i poinformowany o tym fakcie drogą elektroniczną oraz listem poleconym.
- 6.5. Komitet Główny powołuje Komisję Odwołań, która zapoznaje się z materiałami niezbędnymi do wyjaśnienia wszelkich okoliczności wskazanych w odwołaniu, ustala stan faktyczny i przedstawia Przewodniczącemu Komisji Odwołań wnioski w celu udzielenia odpowiedzi. Przewodniczący udziela odpowiedzi w najkrótszym możliwym terminie, nie dłuższym jednak niż 14 dni roboczych od daty otrzymania odwołania. Odpowiedź udzielana jest na piśmie i przesyłana listem poleconym. Może być wcześniej przekazana zainteresowanemu na wskazany przez niego adres e-mailowy.
- 6.6. Jeżeli odwołanie jest zasadne Przewodniczący Komitetu Głównego wskazuje sposób realizacji odwołania od decyzji, poza składającym odwołanie, powiadamia dyrekcję szkoły, do której uczęszcza odwołujący się uczeń oraz osoby odpowiedzialne za logistykę zawodów III stopnia.

§7. Rejestracja przebiegu zawodów okręgowych (II stopnia) i centralnych (III stopnia)

- 7.1. Zawody ustne Olimpiady Geograficznej II i III etapu są oceniane jawnie w obecności publiczności. Protokół zawodów ustnych wraz z kartami ocen poszczególnych jurorów jest przechowywany w dokumentacji zawodów przez 3 lata. Dostęp do dokumentacji mają w Komitetach Okręgowych sekretarze i przewodniczący Komitetów Okręgowych a w Komitecie Głównym pracownicy biura i upoważnieni przez Przewodniczącego Komitetu jego członkowie.
- 7.2. Wyniki zawodów ustnych są podpisywane przez przewodniczącego jury.
- 7.3. Prace I etapu uczniów, którzy nie zostali zakwalifikowani do części pisemnej II etapu Olimpiady, są przechowywane w komitetach okręgowych do zakończenia zawodów II etapu.
- 7.4. Prace pisemne II etapu, uczniów, którzy uzyskali najlepsze wyniki i zostali dopuszczeni do zawodów ustnych są przekazywane do Komitetu Głównego i tam, po weryfikacji, przechowywane przez 3 lata.
- 7.5. Prace pisemne III etapu są przechowywane w biurze Komitetu Głównego przez 3 lata.

Rozdział III – Uprawnienia i nagrody

§8. Nagrody i uprawnienia

- 8.1. Zasady przyznawania tytułów finalisty i laureata przedstawiono w pkt. 4.4.c., dotyczącym zawodów finałowych.
- 8.2. Zawodnicy, którzy nie uzyskali tytułu finalisty, otrzymują zaświadczenie o udziale w zawodach III stopnia.
- 8.3. Uprawnienia laureatów i finalistów określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn.zm.) albo inny obowiązujący akt prawa.
- 8.4. Potwierdzeniem uzyskania uprawnień oraz statusu laureata lub finalisty jest zaświadczenie, którego wzór stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. Nr 13, poz. 125, z późn. zm.).
- 8.5. Laureaci Olimpiady Geograficznej, w miarę możliwości jakimi dysponuje organizator, mogą otrzymać nagrody książkowe i rzeczowe.
- 8.6. Finaliści Olimpiady Geograficznej mogą, w miarę możliwości organizatora, otrzymać upominki książkowe.
- 8.7. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej w miarę możliwości nagradza uczestników zawodów finałowych dyplomami, może ponadto ustanowić i nadać odznakę lub medal olimpiady.
- 8.8. Komitet Główny, w miarę możliwości, może nagradzać nauczycieli, działaczy komitetów okręgowych oraz Komitetu Głównego.

20

Rozdział IV – Olimpiada i zawody międzynarodowe

§9. Udział w olimpiadzie i zawodach międzynarodowych

- 9.1. Najlepsi zawodnicy Olimpiady Geograficznej, z uwzględnieniem innych kryteriów kwalifikacji, o których mowa w pkt. 9.2 i 9.3, mogą brać udział w zawodach i olimpiadach międzynarodowych. Warunki uczestniczenia w zawodach i olimpiadach międzynarodowych określa ich organizator i Komitet Główny Olimpiady Geograficznej.
- 9.2. Komitet Główny na podstawie wyników zawodów finałowych Olimpiady Geograficznej i dodatkowych zajęć sprawdzających znajomość języka angielskiego (oficjalnego języka Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej) oraz umiejętności pracy terenowej wyłania uczestników Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej organizowanej pod auspicjami Międzynarodowej Unii Geograficznej. Szczegółowe kryteria kwalifikacyjne ogłaszane są przed zawodami finałowymi. 4 najlepszych uczestników (łącznie wyniki zawodów

finałowych i dodatkowych kryteriów kwalifikacji) otrzymuje prawo reprezentowania Polski na zawodach międzynarodowych.

- 9.3. Komitet Główny na podstawie wyników zawodów finałowych Olimpiady Geograficznej oraz innych ustalonych przez Komitet Główny kryteriów, ma prawo kwalifikować uczestników Olimpiady Geograficznej również na inne niż Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna, o której mowa w pkt. 9.2. międzynarodowe olimpiady i zawody z obszarów objętych nauczaniem geografii.
- 9.4. Uczestnikowi Olimpiady/zawodów międzynarodowych przysługuje:
 - a. opłacenie kosztów udziału w Olimpiadzie/zawodach;
 - b. opłacenie kosztów przejazdów/przelotów, zakwaterowania, wyżywienia;
 - c. ubezpieczenie KL/NNW na czas związany z przejazdami i pobytem związanym z zawodami;
 - d. w miarę możliwości, dofinansowanie do objazdu terenowego.
- 9.5. Uczestnik Olimpiady/zawodów międzynarodowych ma obowiązek:
 - a. godnego reprezentowania Polski;
 - b. przygotowania wszelkich niezbędnych opracowań, prezentacji, itp. wymaganych od uczestników Olimpiady/zawodów międzynarodowych;
 - c. uczestnictwa we wszelkich warsztatach i/lub obozach przygotowawczych związanych z wyjazdem na Olimpiadę/zawody międzynarodowe;
 - d. stosowania się do poleceń opiekuna grupy z ramienia Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej.

Rozdział V – Postanowienia końcowe

§10. Postanowienia końcowe

Decyzje w sprawach nieobjętych powyższym regulaminem podejmuje Komitet Główny w porozumieniu z Organizatorem.

Literatura polecana dla uczniów startujących w Olimpiadzie Geograficznej:

A) Ogólna

- Długosz Z., Historia odkryć geograficznych i poznania Ziemi, PWN, Warszawa 2012
- Flis J., Szkolny słownik geograficzny, WSiP, Warszawa 1986
- Kelly K., Geography, Macmillan, Oxford 2009
- Waugh D., Geography: An Integrated Approach, Nelson Thornes, Cheltenham 2009

B) Metody badań geograficznych

- Mietelski J., Astronomia w geografii, PWN, Warszawa, 2013
- Paślawski J. red., Wprowadzenie do kartografii i topografii, Nowa Era, Warszawa 2006
- Żyszkowska W., Spallek W., Borowicz D., Kartografia tematyczna, PWN, Warszawa, 2012
- Kossowska-Cezak U., Wstęp do meteorologii i klimatologii, Wyd. UW, Warszawa 2000.
- Richling A. (red.), Geograficzne badania środowiska przyrodniczego, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2007.

C) Geografia fizyczna i geologia

- van Andel T., Nowe spojrzenie na starą planetę, PWN, Warszawa 2010
- Bajkiewicz-Grabowska E., Mikulski Z., Hydrologia ogólna, PWN, Warszawa, 2010
- Chełmicki W., Woda. Zasoby, degradacja, ochrona, PWN, Warszawa 2013
- Flis J., Wstęp do geografii fizycznej, WSiP, Warszawa 1988
- Hillel D., Gleba w środowisku, PWN, Warszawa 2012
- Kostrowicki A., Geografia biosfery, PWN, Warszawa
- Kożuchowski K., Klimat Polski. Nowe spojrzenie, PWN, Warszawa 2011
- Kożuchowski K. red., Meteorologia i klimatologia, PWN, Warszawa 2013
- Książkiewicz M., Geologia dynamiczna, Wyd. Geol., Warszawa
- Makowski J., Geografia fizyczna świata, PWN, Warszawa, 2012
- Matuszkiewicz J., Zespoły leśne Polski, PWN, Warszawa 2007
- Migoń P., Geomorfologia, PWN, Warszawa 2012
- Richling A., Ostaszewska K. (red.), Geografia fizyczna Polski, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2005.
- Stanley S., Historia Ziemi, PWN, Warszawa 2002
- Stupnicka E., Geologia regionalna Polski, Wyd. UW, Warszawa 2007

D) Geografia społeczno-ekonomiczna

- Bański J., Geografia polskiej wsi, PWE, Warszawa 2006
- Falkowski J., Kostrowicki J., Geografia rolnictwa świata, Warszawa 2005

- Fierla I. red., Geografia gospodarcza Polski, PWE, Warszawa 2004
- Fierla I. red., Geografia gospodarcza świata, PWE, Warszawa 2005
- Fierla I. red., Geografia gospodarcza Unii Europejskiej, PWE, Warszawa 2011
- Jędrusik M., Makowski J., Plit F., Geografia turystyczna świata, Wyd. UW, Warszawa 2010
- Lijewski T., Mikułowski B., Wyrzykowski J., Geografia turystyki Polski, PWE, Warszawa 2008
- Liszewski S. red., Geografia urbanistyczna, PWN, Warszawa 2012
- Okólski M., Fihel A., Demografia, Wyd. Nauk. Scholar, Warszawa 2012
- Otok S., Geografia polityczna, PWN, Warszawa 2009
- Rogacki H., Geografia społeczno-gospodarcza Polski, PWN, Warszawa 2007
- Rykiel Z., Podstawy geografii politycznej, PWE, Warszawa 2005
- Szymańska D., Geografia osadnictwa, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2013.
- Sobczyński M., Państwa i terytoria zależne. Ujęcie geograficzno-polityczne, Wyd. A. Marszałek, Toruń 2006
- Wieloński A., Geografia przemysłu, Wyd. UW, Warszawa 2005

E) Geografia regionalna

- Czerny M., Łuczak R., Makowski J., Globalistyka, PWN, Warszawa 2007
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa 2011
- Kwiatek J., Lijewski T., Leksykon miast polskich, Wyd. Muza, Warszawa 1998
- Łęcki W., Kanon krajoznawczy Polski, PTTK, Warszawa 2007 (www.kanon.pttk.pl)
- Majewski A., Oceany i morza, PWN, Warszawa 1992
- Makowski J. red., Geografia regionalna świata, PWN, Warszawa 2012
- Richling A., Ostaszewska K. (red.), Geografia fizyczna Polski, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2005.

F) Publikacje statystyczne

- Cisoń P., Liceum w tablicach. Geografia. Poziom podstawowy i rozszerzony, PWN, Warszawa 2012
- Mizerski W., Żukowski J., Żukowska J., Tablice szkolne. Geografia, Adamantan, Warszawa 2012
- Rocznik Statystyczny województw, GUS, Warszawa
- Rocznik Statystyki międzynarodowej, GUS, Warszawa

G) Atlasy

- Atlas geograficzny. Świat Polska, Nowa Era, Warszawa

Przedstawione powyżej książki stanowią przykłady rzetelnych podręczników i opracowań naukowych, nie są jedynymi publikacjami dostępnymi na rynku mogącymi stanowić źródło wiedzy dla uczestników zawodów Olimpiady Geograficznej. Zalecamy zachowanie ostrożności w traktowaniu materiałów i informacji udostępnianych w Internecie jako wiarygodnego merytorycznie źródła informacji naukowej.

IV-1. Harmonogram zawodów

Rok szkolny 2015/2016

Etap	Miejsce/miejsca	Planowany termin	Długość trwania (w dniach)
Etap I	szkoły na terenie całego kraju	1.06.2015–15.11.2015	167
Etap II	12 miejsc na terenie kraju – do ustalenia przez Komitety Okręgowe	6–7.02.2016	2
Etap III	AZSO I Liceum Ogólnokształcące im. J. Słowackiego w Chorzowie	21–24.04.2016	4

24

IV-2. Wskazania do wykonania pracy I stopnia

Poniższe informacje przygotowano celem udoskonalenia formalnej strony prac olimpijskich.

- Objętość pracy nie może przekraczać 15 stron "czystego" tekstu (tzn. bez rysunków, fotografii, dołączonych map i innych załączników).**
- Strona tytułowa** pracy powinna zawierać: numer olimpiady, tytuł pracy, numer tematu, imię i nazwisko autora, klasę i nazwę szkoły, do której uczęszcza, imię i nazwisko nauczyciela geografii/opiekuna pracy oraz pieczętkę szkoły.
- Spis treści** (plan pracy) można zamieścić po stronie tytułowej lub w zakończeniu pracy. Podtytuły (tytuły rozdziałów) oznaczamy albo systemem dziesiętnym cyframi arabskimi albo wg kolejności: cyfry rzymskie, arabskie, litery wielkie, małe. Po tytułach nie należy stawiać żadnych znaków przestankowych. Strony powinny być ponumerowane.
- Wydruk, maszynopis lub rękopis pracy musi być czytelny, pisany jednostronnie, mieć format A4. Jedna strona powinna zawierać ok. 30 wierszy, z zachowaniem odpowiedniego odstępu między wierszami.** W przypadku opracowań komputerowych, można użyć

np. czcionki Times New Roman, rozmiar 12, interlinia 1,5 (edytor tekstu MS Word 2007). **Margines lewy powinien mieć szer. 35 mm, górny i dolny po 25 mm.** W celu lepszej czytelności i przejrzystości pracy każdą nową myśl (ale nie każde zdanie) należy rozpocząć wcięciem. W całej pracy należy przyjąć jednolity, ogólnie stosowany system skrótów.

Praca po przepisaniu powinna być jeszcze raz przeczytana przez autora w celu poprawienia błędów popełnionych przy przepisywaniu.

Praca musi być zszyta. Zbędna jest introligatorska oprawa pracy. Rolę estetycznej okładki może spełniać karton, teczka lub skoroszyt. **Zabronione jest foliowanie poszczególnych karetek lub umieszczanie ich w oddzielnych obwolutach.**

- Przypisy.** W razie powoływania się w pracy na sformułowania innych autorów należy ująć cytaty w cudzysłowach i opatrzyć je na końcu odsyłaczami w postaci cyfr arabskich, gwiazdek lub innych znaków. Na dole strony (pod linią oddzielającą tekst od przypisów) podać należy notkę bibliograficzną i stronę, na której znajduje się cytowany fragment tekstu. Przypisy można również umieszczać na oddzielnej stronie na końcu pracy. Przypis wskazujący wykorzystanie w pisanej pracy fragmentu istniejącej publikacji powinien mieć układ jak w poniższym przykładzie:

Flis J.: Wstęp do geografii fizycznej. Warszawa 1988 WSiP, s.171.

Zapis taki stosujemy powołując się pierwszy raz na daną publikację. Powołując się na pracę już znajdującą się w przypisach i w bezpośrednim sąsiedztwie zapisujemy: **Tamże, s.152.**

- Bibliografia.** Wykorzystaną w pracy bibliografię zamieszczamy na końcu stosując porządek alfabetyczny nazwisk autorów wg ustalonych wzorów:

nazwisko, imię autora, tytuł publikacji, miejsce i rok wydania, wydawca, np.:

- Burzyński R.: *Wisła dziś - jutro.* Warszawa 1977 WSiP.
- Geografia ekonomiczna Polski. Pod redakcją S. Berezowskiego.* Warszawa 1975 PWE.
- Grzesiak N.: *Stan czystości rzek w Polsce. Wiad. Statyst.* 1975 nr 4, s. 38–40.
- Halicki B.: *Rzeźbiarze krajobrazu.* Warszawa 1957 WP.

W pracy zbiorowej stosujemy zapis:

Kortus B.: Wpływ przemysłu na zmiany w środowisku geograficznym. /W/: Problemy ochrony środowiska geograficznego. Pod red. S. Berezowskiego i M. Bytnar-Suboczowej. Warszawa 1975 WSiP s. 65.

Dla artykułów w czasopiśmie stosujemy następującą formę zapisu:

Piasecki D.: Doliny złożone rzek zachodniego Pomorza. Czasopismo Geograficzne 1976, s. 21.

Dla informacji zaczerpniętej z internetu:

autor/właściciel cytowanej informacji, tytuł/opis informacji (data aktualizacji), adres informacji, właściciel strony (uwaga: jeżeli nie ma daty ostatniej aktualizacji pobieranej informacji – podać datę pobrania), np.:

KG OG: XXXVIII Olimpiada Geograficzna (VI 2012)

www.olimpiadageograficzna.edu.pl strona internetowa KG OG

- Szata graficzna** pracy winna być wykonana estetycznie i czytelnie, a wielkością dostosowana do formatu pracy. Jeśli załączony materiał graficzny przekracza format A4 należy przez złożenie dostosować go do wymaganych rozmiarów. Szkice, profile, plany, tabele,

diagramy, wykresy należy właściwie rozmieścić w tekście, ponumerować i zaopatrzyć w podpisy. Numerację i tytuły umieszczamy pod ilustracją. Jedyne przy tabelach numer i tytuł przyjęto umieszczać nad nią. Nagłówki kolumn w tabelach piszemy wielką literą. Jeśli praca zawiera fotografie, trwale wmontowujemy je do tekstu, zaopatrujemy w tytuły zgodnie z treścią i podajemy nazwisko wykonawcy.

Uwaga ogólna: mapy i inne rysunki wykonane za pomocą komputera mają przy ocenie taką samą wartość jak rysunki wykonane bezpośrednio na papierze lub kalce technicznej.

Niedopuszczalne jest wykorzystywanie w pracach map i ilustracji fizycznie wyciętych z innych publikacji.

8. Gotowe prace uczniowie przekazują komisjom szkolnym w formie wydruku oraz w formie elektronicznej na płycie CD w formacie pdf. oraz doc.

IV-3. Nazwy na mapach

(według: *Zbieranie i opracowywanie nazw geograficznych. Przewodnik toponimiczny. Część III. Stosowanie i rozmieszczanie napisów na mapach.* Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa 2004)

- **Nazwy miast** należy umieszczać równoległe do dolnej ramki mapy, w odpowiedniej odległości od znaku – sygnatury miasta.

- **Nazwy obiektów powierzchniowych** (regionów fizycznogeograficznych, mórz, wysp, państw) należy umieścić w ten sposób aby wskazywały kształt opisywanej powierzchni, np. *Appalachy*. Jeżeli kształt obiektu to uzasadnia nazwa może być umieszczona równoległe do dolnej ramki mapy, np. *Masyw Centralny*. Nazwy złożone powinny być rozmieszczone współkształtnie, np. *Wyżyna Sandomierska*.

- **Nazwy rzek** umieszcza się równoległe do ich biegu, tak aby były dobrze czytelne.

V. TERMINARZ ZAWODÓW

1. Zawody I stopnia – szkolne

- **czerwiec 2015 r.** – rozpoczęcie przygotowywania prac I etapu,
- **do 30 września 2015 r.** – przesłanie przez szkoły do Komitetów Okręgowych elektronicznego formularza zgłoszeniowego,
- **do 30 października 2015 r.** – wykonanie przez zawodników prac konkursowych i przekazanie ich Komisjom Szkolnym,
- **do 31 października 2015 r.** – Komitet Główny opublikuje na swojej stronie internetowej Kartę Oceny Pracy,
- **do 15 listopada 2015 r.** – ogłoszenie wyników zawodów I stopnia przez Komisje Szkolne oraz dostarczenie do Komitetu Okręgowego prac (w formie papierowej i elektronicznej) uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia wraz wypełnionymi Kartami Oceny Pracy, protokołem zbiorczym I etapu oraz zgodami na przetwarzanie danych osobowych (decyduje data wypłynięcia pracy do Komitetu). Protokół zbiorczy należy również przesłać w wersji elektronicznej na adres właściwego komitetu okręgowego.

Wzór zgody na przetwarzanie danych osobowych zostanie umieszczony na stronie internetowej Olimpiady wraz z Kartami Oceny Pracy.

2. Zawody II stopnia – okręgowe

- **do 18 grudnia 2015 r.** – Komitety Okręgowe ogłaszają na swojej stronie internetowej lub stronie Komitetu Głównego listę uczniów zakwalifikowanych do części pisemnej zawodów okręgowych,
- **w ciągu 5 dni roboczych od ogłoszenia wyników** na stronie internetowej – uczniowie mogą składać ewentualne odwołania od decyzji Komitetów Okręgowych (drogą e-mailową w formie pisma z uzasadnieniem i opinią nauczyciela/szkoły),
- **do 5 stycznia 2016 r.** – Komitety Okręgowe rozpatrują ewentualne odwołania od decyzji o dopuszczeniu do części pisemnej zawodów II stopnia i publikują ostateczną listę zakwalifikowanych osób,
- **do 15 stycznia 2016 r.** – uczniowie dopuszczeni do części pisemnej zawodów okręgowych przesyłają do Komitetów Okręgowych ankiety osobowe,
- **6 lutego 2016 r.** – część pisemna zawodów II stopnia,
- **7 lutego 2016 r.** – część ustna zawodów II stopnia.

3. Zawody III stopnia - finałowe

- **luty 2016 r.** – Komitet Główny weryfikuje prace pisemne zawodów II stopnia i na zebraniu plenarnym kwalifikuje uczniów do zawodów centralnych Olimpiady Geograficznej,
- **do 15 marca 2016 r.** – Komitet Główny na stronie internetowej www.olimpiadageograficzna.edu.pl ogłasza oficjalne wyniki zawodów II stopnia i listę uczniów dopuszczonych do zawodów III stopnia oraz zawiadamia o miejscu i terminie zawodów III stopnia,
- **w ciągu 5 dni roboczych od ogłoszenia wyników** na stronie internetowej mogą być składane do **Komitetu Głównego** ewentualne merytoryczne odwołania od decyzji o dopuszczeniu do zawodów III stopnia (drogą e-mailową w formie pisma z uzasadnieniem, z opinią nauczyciela/szkoły),
- **21–24 kwietnia 2016 r.** - zawody finałowe XLII Olimpiady Geograficznej w Chorzowie

4. Międzynarodowe Zawody Geograficzne

- **maj 2016 r.** – obóz kwalifikacyjny na XIII Międzynarodową Olimpiadę Geograficzną
- **lipiec/sierpień 2016 r.** – zawody National Geographic (do potwierdzenia przez organizatora)
- **sierpień 2016 r.** – XIII Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna w Pekinie (Chiny)

VI. TEMATY PRAC ZAWODÓW I STOPNIA

Temat A

Charakterystyka małego zagłębienia bezodpływowego (formy naturalnej lub sztucznej o powierzchni od 1 do 10 ha)

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Wybierz bezodpływowe zagłębienie terenu (naturalne lub sztuczne). Powinno to być obniżenie pojedyncze lub też odizolowane, wybrane spośród innych podobnych obniżeń występujących na danym terenie.
 2. Przedstaw jego położenie.
 3. Opisz kształt obniżenia, podaj jego wymiary, w tym głębokość.
Uwaga! W wielu obniżeniach bezodpływowych znajdują się zbiorniki wodne lub podmokłości. Postępuj rozsądnie i ostrożnie. Nie podejmuj próby sondowania głębokości zbiornika wodnego, ani też nie zapuszczaj się na tereny zabagnione.
 4. Scharakteryzuj budowę geologiczną, omów sposób powstania obniżenia.
 5. Przedstaw współczesne procesy morfologiczne zachodzące na stokach.
 6. Scharakteryzuj stosunki wodne panujące w obniżeniu (głębokość do wód podziemnych, charakterystyka zbiornika wodnego itd.).
 7. Scharakteryzuj gleby i roślinność występujące w obniżeniu, w tym ewentualnie ich zależność od podłoża i stosunków wodnych.
 8. Opisz ewentualne walory i obiekty turystyczne obniżenia, a także szlaki turystyczne i inne poprowadzone przez obniżenie, jego skrajem lub w bezpośrednim sąsiedztwie.
 9. Opisz obecne sposoby gospodarczego użytkowania obniżenia terenu.
 10. Przedstaw własne propozycje dotyczące możliwości wykorzystania obniżenia bezodpływowego (w tym mogą być propozycje związane z ochroną krajobrazu).
 11. Wykonaj dokumentację w postaci np. mapy topograficznej, ortofotomapy, planu, fotografii, przekrojów ilustrujących zmienność roślinności na zboczach obniżenia, przekrojów geologicznych lub krajobrazowych.
12. Nadaj swojej pracy odpowiedni tytuł, wynikający ze specyfiki wybranego obszaru.

W opracowaniu wykorzystać możesz różnorodne, ale na ogół rozproszone źródła informacji: szczególnie mapy topograficzne, mapy geologiczne, plany zagospodarowania przestrzennego dostępne np. w urzędach gminnych, opracowania dotyczące istniejących lub planowanych rezerwatów przyrody itd.

Kryteria oceny pracy

A.	Trafność wyboru obszaru badań oraz sformułowania tytułu pracy	10 pkt
B.	Poprawność i wnikliwość przeprowadzenia pomiarów i obserwacji terenowych oraz kartograficznych spostrzeżeń	15 pkt
C.	Poprawność oceny związków między komponentami środowiska	20 pkt
D.	Ocena racjonalności wykorzystania terenu, oryginalność i racjonalność własnego projektu zagospodarowania terenu	15 pkt
E.	Zakres i poprawność dokumentacji graficznej	15 pkt
F.	Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł (literatury), przypisy, konstrukcja opracowania	20 pkt
G.	Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela/jurora	5 pkt

Uwagi:

1. Tematy są przeznaczone **do wykonania w formie opracowań tekstowych**. Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!
2. Każdy z autorów wybierając temat powinien odpowiednio zmodyfikować tytuł swojego opracowania, umieszczając w nim nazwy własne charakteryzowanych przez siebie obiektów (obszar, gmina).

Temat B

Rzeka w krajobrazie – znaczenie i wpływ rzeki na kształtowanie się przestrzeni osadniczej

Wytyczne do wykonania pracy:

- Doliny rzeczne i rzeki odgrywają ważne funkcje przyrodnicze oraz gospodarcze, m. in. w kształtowaniu jednostek osadniczych. Wybierz dowolną jednostkę osadniczą (miasto lub wieś), której powstanie i rozwój uzależnione były od rzeki.
- Zbadaj, w jaki sposób w ciągu wieków lub lat, rzeka wpływała na środowisko przyrodnicze i rozwijający się krajobraz kulturowy. Wykaż zależność rozbudowy jednostki osadniczej od ukształtowania terenu, będącego efektem procesów rzeźbotwórczych rzeki.
- Zaobserwuj obecny stan zagospodarowania doliny rzecznej a także zaproponuj działania, które można podjąć dla pełniejszego wykorzystania rzeki w różnorodnych dziedzinach gospodarki (np. przemyśle, komunikacji, turystyce).
- Zbierz dokumentację kartograficzną (mapy, zdjęcia lotnicze, obrazy satelitarne), fotografie oraz opisy dokumentujące zachodzące zmiany w krajobrazie jednostki osadniczej i doliny rzecznej. Przedział czasowy, wynikający z dostępnych istniejących źródeł, pozostawia się decyzji ucznia.
- Wykonaj dokumentację kartograficzną (mapy, profile) i fotograficzną ilustrującą zachodzące zmiany w dolinie rzecznej i rozwoju jednostki osadniczej.
- Wykonaj tekstową część opracowania zawierającą:
 - wprowadzenie z uzasadnieniem wyboru i charakterystyką terenu badań,
 - opis procedury badawczej i wykorzystanych materiałów źródłowych,
 - przegląd literatury dotyczącej roli rzeki w krajobrazie i jej wpływu na rozwój jednostek osadniczych,
 - analizę zmian układu rzeki, rozwoju doliny rzecznej, dostosowania się obszaru jednostki osadniczej do rzeźby terenu ukształtowanego przez rzekę, a także zmian antropogenicznych w środowisku doliny,
 - ocenę obecnego stanu zagospodarowania doliny rzecznej,
 - propozycję działań, które można podjąć dla pełniejszego wykorzystania rzeki w różnorodnych dziedzinach gospodarki (np. przemyśle, komunikacji, turystyce),
 - podsumowanie z wnioskami i prognozą dalszych zmian zachodzących na obszarze opisywanej jednostki osadniczej i doliny rzecznej.
- Nadaj swojej pracy odpowiedni tytuł, który wynika ze specyfiki wybranej jednostki osadniczej, a także przedziału czasowego.

Kryteria oceny pracy

A.	Trafność wyboru jednostki osadniczej i sformułowania tytułu pracy	10 pkt
B.	Poprawność wyboru metod badań, przeprowadzenia obserwacji oraz zakres spostrzeżeń	10 pkt
C.	Wnikliwość wykazanych zmian układu rzeki, rozwoju doliny rzecznej, dostosowania się obszaru jednostki osadniczej do rzeźby terenu ukształtowanego przez rzekę, a także zmian antropogenicznych w środowisku doliny	20 pkt
D.	Poprawność merytoryczna i zakres opisu zmian w dolinie rzecznej oraz na obszarze jednostki osadniczej oraz umiejętność wyciągania wniosków	20 pkt
E.	Zakres i poprawność dokumentacji graficznej	15 pkt
F.	Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł (literatury), przypisy, konstrukcja opracowania	20 pkt
G.	Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela/jurora	5 pkt

Uwagi:

- Tematy są przeznaczone **do wykonania w formie opracowań tekstowych**. Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!
- Każdy z autorów wybierając temat powinien odpowiednio zmodyfikować tytuł swojego opracowania, umieszczając w nim nazwy własne charakteryzowanych przez siebie obiektów (obszar, gmina).

Temat C

Charakterystyka zmian w strefie podmiejskiej na przykładzie wybranej wsi

Wytyczne do wykonania pracy:

- Wybierz wieś (sołectwo), położoną w twoim województwie w pobliżu większego miasta, w której zachodzą procesy suburbanizacji. Scharakteryzuj położenie tej wsi w stosunku do granic administracyjnych (w tym zwłaszcza miasta, obok którego się znajduje), a także w odniesieniu do sieci transportowej oraz środowiska fizycznogeograficznego.
- Dla tej wsi (sołectwa, miejscowości statystycznej) i/lub gminy, w której jest ona położona, zbierz dane społeczno-demograficzne i ekonomiczne, na podstawie których możesz pokazać procesy urbanizacyjne, takie jak na przykład zmiany liczby i struktury ludności w ostatnich kilku-kilkunastu latach, budowę mieszkań, zmiany liczby i miejsc pracy, charakterystykę podmiotów gospodarczych, dojazdy do pracy i do szkół, zmiany w użytkowaniu gruntów, itd. Dane mogą pochodzić z różnych źródeł: GUS, geoportali, urzędu gminy, literatury fachowej, itp.
- Przeprowadź samodzielnie obserwacje dotyczące charakteru zabudowy we wsi, np. układu urbanistycznego, typu zabudowy (budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i wielorodzinne, usługowe itp.), cech budynków (np. wiek, wysokość, rodzaj materiałów, detale architektoniczne, itd.) oraz gęstości zabudowy. Wykonaj stosowną dokumentację kartograficzną i fotograficzną.
- Przedstaw charakterystykę sieci dróg różnego typu i połączeń komunikacyjnych między pobliskim miastem a wsią, a także ewentualne zmiany, jakie zachodzą w ostatnich latach.
- Przedstaw charakterystykę placówek usługowych – postaraj się ustalić ich liczbę oraz rodzaj świadczonych usług (np. odnośnie placówek handlowych, oświatowych, zdrowotnych, usług osobistych i innych). Jeżeli wieś jest duża, spróbuj wykonać to dla jej części.
- Na podstawie dwóch szczegółowych map z różnych okresów (bądź też jednej mapy, którą sam zaktualizujesz), przedstaw zmiany w użytkowaniu ziemi i infrastrukturze na rozpatrywanym terenie.
- Przeprowadź wywiady na temat zmian zachodzących we wsi pod wpływem pobliskiego miasta z kilkoma kategoriami osób: które zamieszkują od dawna na tym terenie, z nowymi mieszkańcami, a także z osobami, które uznasz za lokalnych liderów (np. sołtys, nauczyciel, ksiądz, radny, ważny przedsiębiorca). Zapytaj ich o ocenę zachodzących zmian oraz ewentualne problemy, związane z warunkami życia.
- Wykonaj odpowiednią dokumentację badanych przez Ciebie zmian (mapy, dostępne zdjęcia lotnicze i satelitarne, szkice, wykresy, tabele, fotografie, opisy wywiadów, itp.). Dane statystyczne, to jak zaznaczono wcześniej, w zależności od dostępności mogą być dla wsi, sołectwa, miejscowości statystycznej i gminy, ewentualnie innej uzasadnionej jednostki.

- Wykonaj część opisową opracowania, w której uzasadnisz wybór wsi, przedstawisz zastosowane metody badań i obserwacji terenowych oraz dokonasz charakterystyki osadnictwa i analizy zmian zachodzących we wsi pod wpływem sąsiedztwa miasta.
- Przedstaw własne propozycje zmian, które powinny nastąpić we wsi lub jej otoczeniu, aby ułatwić życie mieszkańcom.

Kryteria oceny pracy

A.	Trafność wyboru wsi (sołectwa) i sformułowania tytułu pracy	10 pkt
B.	Zakres badanych zmian, dobór odpowiednich metod badań	10 pkt
C.	Wnikliwość opisu zachodzących zmian, poprawność merytoryczna analizy	20 pkt
D.	Umiejętność wyciągania wniosków, formułowania zależności, dokonywania oceny, wysuwania propozycji zmian	20 pkt
E.	Zakres i poprawność dokumentacji statystycznej i graficznej	15 pkt
F.	Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł (literatury), przypisy, konstrukcja opracowania	20 pkt
G.	Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela/jurora	5 pkt

Uwagi:

- Tematy są przeznaczone **do wykonania w formie opracowań tekstowych**. Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!
- Każdy z autorów wybierając temat powinien odpowiednio zmodyfikować tytuł swojego opracowania, umieszczając w nim nazwy własne charakteryzowanych przez siebie obiektów (obszar, gmina).

Temat D

Krajobraz kulturowy w miejscowości zamieszkania – projekt jednodniowej wycieczki geograficznej (pieszej lub rowerowej)

Wytyczne do wykonania pracy:

1. W miejscowości zamieszkania lub w jej pobliżu (np. w gminie) wyszukaj ślady dawnej gospodarki leśnej, rolnej lub przemysłowej. Zaprojektuj trasę przemarszu lub przejazdu rowerem w taki sposób, aby na wyznaczonych przez siebie stanowiskach ukazać cechy krajobrazu kulturowego miejscowości np. obiekty dawnej gospodarki leśnej, stawowej, rolnej albo przemysłowej (np. górniczej, hutniczej, itp.).
2. Wykonaj topograficzny szkic trasy. Do tego celu wykorzystaj podkład topograficzny (lub ortofotomapę) i uzupełnij go lokalizacją stanowisk obserwacyjnych.
3. Sporządź dokumentację własnych badań (np. szkice, fotografie).
4. Wykonaj tekstową część opracowania zawierającą:
 - charakterystykę terenu badań oraz uzasadnienie wyboru stanowisk obserwacyjnych,
 - opis procedury badawczej i wykorzystanych materiałów źródłowych,
 - przegląd literatury dotyczącej krajobrazów kulturowych, będących odzwierciedleniem działalności gospodarczej człowieka na wybranym obszarze,
 - opis rodzajów krajobrazów kulturowych w obszarze prowadzonych badań,
 - analizę śladów dawnych sposobów gospodarowania w toponomastyce (nazewnictwie) miejscowości (nazwy ulic, przysiółków, dzielnic itp.).
5. Przedstaw krajobraz kulturowy opisywanej miejscowości jako atut w jej promocji i ofercie turystycznej, np. dla celów turystyki industrialnej.
6. Nadaj swojej pracy odpowiedni tytuł, wynikający ze specyfiki wybranego obszaru.

Kryteria oceny pracy

A.	Trafność wyboru obszaru, stanowisk obserwacyjnych na trasie wycieczki oraz sformułowania tytułu pracy	10 pkt
B.	Poprawność wyboru metod badań oraz przeprowadzenia obserwacji	10 pkt
C.	Poprawność merytoryczna i wnikliwość opisu krajobrazów kulturowych w miejscowości zamieszkiwania, zakres analizy śladów dawnych sposobów gospodarowania w toponomastyce, ukazanie walorów krajobrazu kulturowego obszaru badań jako atutu w promocji miejscowości	20 pkt
D.	Poprawność opisu stanowisk obserwacyjnych ukazujących krajobrazy kulturowe miejscowości, umiejętność wyciągania wniosków	20 pkt
E.	Zakres i poprawność dokumentacji graficznej	15 pkt
F.	Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł (literatury), przypisy, konstrukcja opracowania	20 pkt
G.	Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela/jurora	5 pkt

Uwagi:

1. Tematy są przeznaczone **do wykonania w formie opracowań tekstowych**. Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!
2. Każdy z autorów wybierając temat powinien odpowiednio zmodyfikować tytuł swojego opracowania, umieszczając w nim nazwy własne charakteryzowanych przez siebie obiektów (obszar, gmina).

fot. A. Miszczak

fot. A. Miszczak

Zawody finałowe XLI Olimpiady Geograficznej, Krosno, 23–26 kwietnia 2015 r.

VII. ANKIETA

Wypełniać czytelnie. NAZWISKO wielkimi literami

KG-XLII-00

.....
/pieczętka Kom. Okręgowego/

Uwaga: Dane z ankiety stanowią podstawę do wystawienia urzędowego dokumentu o wynikach ucznia w Olimpiadzie.

NAZWISKO Imiona

Data urodzenia [dd-mm-rrrr] PESEL

Miejsce urodzenia woj.

Adres zamieszkania: nr kodu, poczta,

miejscowość woj.

ulica, nr

tel. e-mail

Uczeń klasy Nr legitymacji szkolnej

Nazwa szkoły /numer/

imienia

Adres szkoły: nr kodu, poczta,

miejscowość woj.

ulica, nr

tel. e-mail

Udział w bieżącym roku w innych Olimpiadach przedmiotowych:

Nauczyciel geografii/opiekun przygotowujący ucznia do Olimpiady:

.....
/tytuł naukowy, imię i nazwisko/.....
/podpis ucznia/

Czy uczeń jest ubezpieczony od NNW? TAK / NIE

.....
/podpis wychowawcy klasy/

Potwierdzam zgodność powyższych danych.

.....
/data, pieczęć szkoły/.....
/podpis dyrektora szkoły/

VIII. MIĘDZYNARODOWE ZAWODY GEOGRAFICZNE

Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna International Geography Olympiad

W latach 1996–2012 zawody Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej odbywały się co 2 lata. W 2010 roku Międzynarodowa Unia Geograficzna zdecydowała o corocznej organizacji MOG, począwszy od 2012 roku. Zawody przeznaczone są dla uczniów w wieku 16–19 lat. Biorą w nich udział również reprezentanci Polski, wyłonieni w zawodach finałowych Olimpiady. W dotychczasowych Olimpiadach Polacy potwierdzali swój wysoki poziom, pięciokrotnie wracając z laurami zwycięzców w klasyfikacji drużynowej (1996, 1998, 2000, 2004 i 2006). Odnieśli również znaczące sukcesy w klasyfikacji indywidualnej.

W 2015 roku XII Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna odbędzie się w Twerze (Rosja) w dniach 11–17 sierpnia 2015 r. XIII Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna odbędzie się w Pekinie (Chiny) w sierpniu 2016 r. Szczegółowe informacje na temat XII MOG znajdują się na stronie <http://www.igeo2015.com>.

foto: T. Pado

Nr edycji	Miasto (Państwo)	Rok	Zawodnik	Medal* - miejsce indywidualnie	Miejsce drużynowo
1	Haga (Holandia)	1996	Krzysztof Rozenkiewicz Łukasz Gągała Wojciech Zalewski	3 wyróżnienie wyróżnienie	1
2	Lizbona (Portugalia)	1998	Katarzyna Kwiecińska Jacek Zdrojewski Szymon Fidziński Krzysztof Dąbrowski	1 2 4 6	1
3	Seul (Korea Płd.)	2000	Adam Biliński Magdalena Bieroza Piotr Wilczyński	1 3 20	1
4	Durban (RPA)	2002	Jakub Szmyd Katarzyna Kot Tomasz Sawicki Iwona Oćwieja	4 5 5 6	2
5	Gdynia (Polska)	2004	Maciej Hermanowicz Katarzyna Kazior Jan Bolanowski Piotr Tymoszek	złoty – 1 złoty – 2 złoty – 3 złoty – 5	1
6	Brisbane (Australia)	2006	Jacek Próchniak Jakub Redlicki Artur Malantowicz Tomasz Przeździecki	złoty – 1 złoty – 2 złoty – 8 srebrny – 18	1
7	Kartagina (Tunezja)	2008	Piotr Żoch Piotr Kosz Michał Bil Bartosz Gierlach	srebrny – 16 brązowy – –	9
8	Tajpej (Tajwan)	2010	Bartosz Gierlach Jan Kreft Wojciech Kaczmarczyk Wojciech Lechowski	złoty – 6 srebrny – 18 brązowy – 34 brązowy – 36	3
9	Kolonia (Niemcy)	2012	Wojciech Kaczmarczyk Wojciech Labuda Jakub Mikrut Kosma Nykiel	złoty – 2 srebrny – 13 brązowy – 38 brązowy – 57	3
10	Kioto (Japonia)	2013	Wojciech Labuda Piotr Siwek Jakub Wolak Filip Matras	srebrny – 19 srebrny – 25 brązowy – 35 –	5
11	Kraków (Polska)	2014	Michał Kuźba Michał Piłat Maciej Rzeszutek Tomasz Grzyb	brązowy – 44 brązowy – 48 brązowy – 71 –	17

* – do 2002 roku nie przyznawano medali

Środkowoeuropejska Olimpiada Geograficzna Central European Regional International Geography Olympiad

Począwszy od 2003 roku, co 2 lata odbywały się Środkowoeuropejskie Olimpiady Geograficzne. Zawody te przeznaczone były dla uczniów w wieku 16-19 lat. Brali w nich udział również reprezentanci Polski, wyłonieni w zawodach finałowych polskiej Olimpiady.

W związku z decyzją Międzynarodowej Unii Geograficznej o organizacji Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej rocznie (począwszy od 2012 roku), ostatnia edycja CERIGEO odbyła się w 2011 roku.

Nr edycji	Miasto (Państwo)	Rok	Zawodnik	Medal* – miejsce indywidualnie	Miejsce drużynowo
1	Brno Jedovnice (Czechy)	2003	Tomasz Sawicki	1	2
			Piotr Tymoszuć	6	
			Joanna Uroda	-	
			Małgorzata Wistuba	-	
2	Rakov Skocjan (Słowenia)	2005	Krystyna Kozioł	złoty – 1	2
			Michał Banak	-	
			Paweł Bogawski	-	
			Jarostaw Kadłubowski	-	
3	Bratysława (Słowacja)	2007	Szymon Jędrzejewski	złoty – 2	3
			Jan Dąbrowski	brązowy – 9	
			Marcin Sobiech	brązowy – 10	
			Dorota Dorochowicz	brązowy – 12	
4	Chorzów Bielsko-Biała (Polska)	2009	Piotr Źoch	złoty – 1	2
			Jan Kreft	srebrny – 4	
			Bartosz Gierlach	srebrny – 5	
			Karol Gotfryd	brązowy – 18	
5	Brno Jedovnice (Czechy)	2011	Grzegorz Cieplak	złoty – 1	1
			Wojciech Kaczmarczyk	złoty – 2	
			Jan Kreft	złoty – 4	
			Katarzyna Tkaczuk	brązowy – 17	

* – w 2003 roku nie przyznawano medali

National Geographic World Championship

Od 1993 roku, co 2 lata odbywały się zawody organizowane przez National Geographic Society. Były one adresowane do uczniów w wieku do lat 16. Polska po raz pierwszy udział wzięła w roku 2003. Nasz kraj na tych zawodach reprezentowali najlepsi zawodnicy zawodów finałowych polskiej Olimpiady, spełniający kryterium wieku wymagane przez organizatorów. Zawody miały charakter drużynowy i nie była prowadzona klasyfikacja indywidualna. Decyzją organizatora, zawody w roku 2015 nie odbędą się. Kolejna edycja planowana jest w roku 2016, przy czym zostanie to potwierdzone przez organizatora w terminie późniejszym.

Nr edycji	Miasto (Państwo)	Rok	Zawodnik	Miejsce drużynowo
I	Londyn (Wielka Brytania)	1993	Polska nie uczestniczyła w zawodach	
II	Orlando (USA)	1995	Polska nie uczestniczyła w zawodach	
III	Waszyngton (USA)	1997	Polska nie uczestniczyła w zawodach	
IV	Toronto (Kanada)	1999	Polska nie uczestniczyła w zawodach	
V	Vancouver (Kanada)	2001	Polska nie uczestniczyła w zawodach	
VI	Tampa (USA)	2003	Łukasz Krebel Antoni Michnik Tomasz Przeździecki	6
VII	Budapeszt (Węgry)	2005	Jan Frankowski Łukasz Januszkiewicz Maciej Trojnar	4
VIII	San Diego (USA)	2007	Agnieszka Machulak Dominika Michalska Karol Serena	4
IX	Meksyk (Meksyk)	2009	Piotr Byrski Wojciech Kaczmarczyk Gabriel Stachura	3
X	San Francisco (USA)	2011	Tomasz Grzyb Marcin Obiedziński Piotr Siwek	8
XI	Petersburg (Rosja)	2013	Tomasz Bajon Kamil Lukaszczuk Jan Janiszewski	8

Nagrody Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej

W roku 2015 następujący nauczyciele geografii zostali wyróżnieni nagrodami **Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej** (finansowanymi ze środków Oddziału Olimpijskiego PTG):

- » **mgr Tomasz Fabjański** - AZSO I LO im. J. Słowackiego w Chorzowie
- » **mgr Marta Helt** - Liceum Ogólnokształcące nr III we Wrocławiu
- » **mgr Michał Lis** - II Liceum Ogólnokształcące w Warszawie
- » **mgr Wojciech Olejniczak**, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6 W Bydgoszczy
- » **mgr Edyta Osuch** - V Liceum Ogólnokształcące w Krakowie
- » **mgr Jacek Poławski** - XII Liceum Ogólnokształcące w Łodzi
- » **mgr Joanna Poręba-Kwiatkowska** - VI Liceum Ogólnokształcące w Radomiu
- » **mgr Jolanta Radgowska** - I Liceum Ogólnokształcące w Łomży
- » **dr Tomasz Rydzewski** - Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 7 w Szczecinie
- » **mgr Małgorzata Smolak** - VI Liceum Ogólnokształcące w Gdyni
- » **mgr Sławomir Targosz** - II Liceum Ogólnokształcące w Rybniku
- » **mgr Anna Zaklikiewicz** - ZS UMK Gimnazjum i Liceum Akademickie w Toruniu

Nagrody otrzymali nauczyciele – opiekunowie największej liczby uczniów zakwalifikowanych do zawodów ustnych II etapu.

Odnaka imienia Pani Profesor Anny Dylikowej

Komitet Główny Olimpiady Geograficznej i Olimpiady Nautologicznej dnia 9 lutego 2002 roku ustanowił „Odnakę imienia Pani Profesor Anny Dylikowej”.

Odnaka ta jest przyznawana nauczycielom, którzy wychowali najliczniejsze grono finalistów i laureatów obu olimpiad oraz osobom szczególnie zasłużonym dla rozwoju idei naszej Olimpiady.

W latach 2002–2014 odznakę otrzymało 71 osób.

W roku 2015 odznaki otrzymali (w kolejności nr legitymacji):

- » **72. prof. dr hab. Teresa Madeyska** – Komitet Główny Olimpiady Geograficznej
- » **73. dr Jan Majewski** – Komitet Okręgowy Olimpiady Geograficznej we Wrocławiu
- » **74. mgr Joanna Poręba-Kwiatkowska** – VI LO Radom
- » **75. dr Stanisław Rzymowski** – Komitet Okręgowy Olimpiady Geograficznej w Gdańsku
- » **76. mgr Małgorzata Smolak** – VI LO Gdynia

Darczyńcy zawodów finałowych oraz Fundatorzy nagród dla Laureatów i Finalistów XLI Olimpiady Geograficznej

Olimpiada Geograficzna jest dotowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej

Bank Zachodni WBK Oddział w Krośnie
Czasopismo „Poznaj Świat”
Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie
Esri Polska - oprogramowanie GIS
Firma Constimber - Jerzy Tajak
Firma Ekolot - Henryk Słowik
Fundacja Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju
Gmina Iwonicz Zdrój
Gmina Korczyna
Instytut Nauk Geologicznych PAN
Krośnieńskie Huty Szkła
Marszałek Woj. Podkarpackiego - Władysław Ortyl
Muzeum Rzemiosła w Krośnie
Podkarpacki Kurator Oświaty - Jacek Wojtas
Polskie Towarzystwo Geograficzne Oddział Rzeszów
Poseł do Parlamentu Europejskiego - Elżbieta Łukacijewska
Poseł do Parlamentu Europejskiego - Tomasz Poręba
Poseł na Sejm RP - Piotr Babinetz
Prezydent Miasta Krosna - Piotr Przytocki
Rada Rodziców przy I LO im. Mikołaja Kopernika w Krośnie
Rejon Budowy Dróg i Mostów w Krośnie
Rektor PWSZ w Krośnie - prof. dr hab. Grzegorz Przebinda
Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego - prof. dr hab. Aleksander Bobko
Starostwo Powiatowe w Krośnie
Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne
Wydawnictwo Naukowe PWN
Wydawnictwo Nowa Era
Wydawnictwo Ruthenus
Zespół Karpackich Parków Krajobrazowych w Krośnie

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Wydawca:

Polskie Towarzystwo Geograficzne
Komitet Główny Olimpiady Geograficznej
ul. Podbiłęty 2, 02-732 Warszawa

ISSN 1508-017X

*Olimpiada Geograficzna jest dotowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej
Sfinansowano ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej*